

№ 421 від «12» квітня 2018 року

**Віце-прем'єр-міністру – Міністру
регіонального розвитку, будівництва та
ЖКГ України
ЗУБКО Г. Г.**

копія:

**Голові Державного агентства з
енергоефективності та
енергозбереження України
САВЧУКУ С. Д.**

Вельмишановний Геннадію Григоровичу!

Цим листом Біоенергетична Асоціація України висловлює свою позицію щодо проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про теплопостачання» щодо вдосконалення механізму формування та встановлення тарифів на теплову енергію, у тому числі вироблену з використанням альтернативних джерел енергії» та повідомляє наступне.

1. Пропозиції Мінрегіону щодо відображення у Законі України «Про теплопостачання» розмежування повноважень органів місцевого самоврядування (далі - ОМС) та НКРЕКП під час встановлення тарифів на теплову енергію (далі – ТЕ) є такими, що заслуговують на підтримку, адже запропоновані зміни чітко визначають повноваження ОМС та НКРЕКП встановлювати тарифи на ТЕ суб'єктам господарювання, що є ліцензіатами відповідних органів, а також методики (порядки) формування тарифів, на основі яких розраховуються та встановлюються тарифи.

2. Щодо пропозиції Мінрегіону, що встановлення тарифів на теплову енергію з альтернативних джерел енергії (далі – тарифи на ТЕ з АДЕ), на рівні 90 відсотків діючого для суб'єкта господарювання тарифу на ТЕ, вироблену з використанням природного газу (далі – ПГ), або середньозваженого тарифу, для потреб відповідної категорії споживачів, можливе *лише за умови що такі тарифи покривають економічно обґрунтований розмір витрат.*

Допускаємо, що для деяких виробників тариф на рівні 90 відсотків діючого чи середньозваженого тарифу на ТЕ є недостатнім для покриття всіх економічно обґрунтованих витрат на виробництво ТЕ. Однак, на нашу думку, зазначена проблема є обмеженою та стосується лише невеликих котелень з обсягом виробництва до 500 Гкал/рік, що становить менше, ніж 5% всіх котелень (за обсягом виробництва ТЕ). Крім того, чинні середньозважені тарифи, що затверджені

Держенергоефективності 26 березня 2018 року для потреб бюджетних установ, є достатньо високими і коливаються переважно в межах 1600-1700 грн./Гкал (без ПДВ). На нашу думку, цих розмірів тарифів достатньо для покриття витрат на виробництво ТЕ для переважної більшості котелень. А для котелень з обсягом виробництва до 500 Гкал/рік, їх може виявитися недостатньо в першу чергу через високі витрати на оплату праці, які збільшуються у структурі тарифу зі зменшенням обсягу виробництва ТЕ. Вважаємо, що у випадку, якщо тарифи на ТЕ від тих котелень, що використовують АДЕ, є занадто високими, суб'єкти господарювання, що їх експлуатують, повинні розглянути можливість переходу на інше паливо (в тому числі на ПГ), диверсифікацію виробництва або закриття неефективних котелень та переходу на автоматизовані газові котельні.

Крім того, якщо передбачити можливість встановлення тарифів на ТЕ з АДЕ, *на рівні економічно обґрунтованих витрат з урахуванням рентабельності виробництва, інвестиційної та інших складових відповідно до затвердженого порядку*, це може призвести до зловживань для котелень з великим обсягом виробництва. Зокрема, суб'єкти господарювання зможуть формувати розмір тарифу на ТЕ з АДЕ, що буде значно вищим, ніж тариф на ТЕ з ПГ. У такому випадку будуть захищені інтереси виробників, однак не будуть враховані інтереси споживачів (населення та бюджетних установ), що призведе до соціального напруження та збільшення видатків державного чи місцевого бюджетів на утримання бюджетних установ. **На нашу думку, ТЕ з АДЕ не повинна вироблятися «будь-якою ціною», вона завжди повинна бути дешевшою, ніж тепла енергія з газу (на рівні 0,9).**

Вважаємо, що запропонований Мінрегіоном спосіб розрахунку тарифу означає повернення до принципу «собівартість+», що має ряд важливих недоліків. Зокрема: 1) стимулює підвищення собівартості теплової енергії, при цьому тарифи можуть бути вище газових; 2) норма рентабельності не влаштовує інвесторів; 3) можливий волюнтаризм при розрахунку собівартості; 4) складність процедури; 5) необхідність кваліфікованих кадрів в ОМС.

Крім того, формулювання запропоноване у статті 20-1 проекту Закону, зокрема встановлення тарифу на ТЕ з АДЕ на рівні 90 відсотків від діючого чи середньозваженого з ПГ *лише за умови, що такі тарифи покривають економічно обґрунтований розмір витрат*, буде вимагати від виробників підтвердження собівартості. Тобто, виробники будуть змушені подавати в ОМС розрахунки собівартості, і доводити, що тариф 90 відсотків від діючого чи середньозваженого з ПГ покриває економічно обґрунтований розмір витрат, і лише в такому разі тариф буде затверджено. Ця норма поставить виробників у гірше становище, порівняно з тим, що вони мають зараз, коли заява про встановлення тарифу на рівні 90 відсотків подається без розрахунків собівартості.

У зв'язку з вищесказаним, пропонуємо не вносити зміни до ст. 20 Закону України «Про тепlopостачання» та не передбачати нову статтю 20-1 Закону України

«Про теплопостачання», а залишити порядок встановлення тарифів на ТЕ з АДЕ в чинній редакції.

На нашу думку, також не має необхідності дублювати положення Закону України «Про теплопостачання», зокрема, норми про те, що *«встановлення тарифів на теплову енергію, її виробництво нижче розміру економічно обґрунтованих витрат не допускається»*. Натомість, пропонуємо передбачити виключення із загального правила про формування тарифів на ТЕ під час формування тарифів на ТЕ з АДЕ. Зокрема, у ст. 20 Закону України «Про теплопостачання» передбачити, що **«Особливості розрахунку та встановлення тарифів на теплову енергію для суб'єктів господарювання, що здійснюють її виробництво на установках з використанням АДЕ, визначаються ч.4-12 ст.20 цього Закону»**. У такому разі норми, що передбачають недопущення встановлення тарифів нижче розміру економічно обґрунтованих витрат, застосовуватися не будуть. А відтак, і норми, що передбачають обов'язок відшкодувати суб'єктам господарювання різницю між встановленими тарифами та їх економічно обґрунтованим розміром, також застосовуватися не будуть.

Іншим компромісним варіантом реалізації пропозиції Мінрегіону про встановлення тарифів на ТЕ з АДЕ, що розглядається у цьому пункті, може стати передбачення можливості розраховувати тариф на ТЕ з АДЕ, на рівні економічно обґрунтованих витрат лише для котелень з обсягом виробництва до 500 Гкал/рік.

3. Щодо пропозицій Мінрегіону виключити положення про дію принципу мовчазної згоди для встановлення тарифів на ТЕ з АДЕ. На нашу думку, такі дії призведуть до обмеження прав виробників порівняно з тими правами, що вони мають зараз. Адже у випадку, якщо ОМС не встановлює тариф на ТЕ, виробник за дією цього принципу, має право застосовувати розрахований тариф, а не продовжувати працювати з неперерахованим тарифом. Для покращення дії цього принципу пропонуємо доповнити частину 12 статті 20 Закону України «Про теплопостачання» виділеними слова **«Копія заяви (опису документів) з відміткою про дату їх надходження є підтвердженням подання уповноваженому органу заяви та розрахунків розміру тарифу, та встановлення уповноваженим органом відповідного розміру тарифу. Суб'єкт господарювання має право застосовувати встановлений тариф через 30 календарних днів після дати отримання заяви уповноваженим органом»**.

До цієї дати можна також прив'язати і обов'язок суб'єкта господарювання повідомити споживачів про зміну тарифів у строк, що не перевищує 15 днів, з посиланням на подану заяву з відміткою про дату її надходження.

4. Пропозиція Мінрегіону щодо покладення обов'язку на суб'єктів господарювання подавати заяву про перегляд встановленого тарифу, якщо середньозважений тариф є меншим за діючий тариф, ставить суб'єктів господарювання у гірше положення, порівняно з тим, що вони мають зараз. Це

також призведе до обов'язкового перегляду тарифів раз на квартал, навіть при незначних змінах середньозваженого тарифу, що збільшить адміністративне навантаження на виробників та ОМС, що є небажаним. Крім того, запропонована норма викладена некоректно і може спричинити неоднозначне тлумачення. Натомість, на нашу думку, необхідним є залишення права ОМС переглядати тариф на ТЕ, її виробництво за власною ініціативою (у проекті Мінрегіону таке право ОМС виключено – абз. 9 ст. 13). У такому разі, якщо ОМС не згоден із діючим тарифом суб'єкта господарювання, він матиме змогу ініціювати питання перегляду його розміру.

5.Щодо пропозиції Мінрегіону про необхідність додавання до тарифів на ТЕ з АДЕ податку на додану вартість або єдиного податку, то таке формулювання норм Закону суперечить статті 7 Податкового Кодексу, яка передбачає, що будь-які питання щодо оподаткування регулюються цим Кодексом і не можуть встановлюватися або змінюватися іншими законами України, крім законів, що містять виключно положення щодо внесення змін до цього Кодексу та/або положення, які встановлюють відповідальність за порушення норм податкового законодавства. Крім того, вибір системи оподаткування є внутрішнім питанням суб'єктів господарювання. Виробники, що сплачують єдиний податок, як правило, є невеликими виробниками з обсягом виробництва до 500 Гкал/рік, отже, якщо тарифи на ТЕ з АДЕ не покривають їх витрати, їм варто змінити умови виробництва як наведено у п. 2 цього листа. Додавати ПДВ до тарифу виробники мають право лише у разі, якщо вони є платниками ПДВ. Формулювання цієї вимоги на рівні Закону є неприпустимим.

6.Проблеми реалізації ст. 20 Закону України «Про теплопостачання», що пов'язані із застосуванням тарифів на ТЕ з АДЕ, на нашу думку, значною мірою спричинені тим, що Порядок формування тарифів на теплову енергію, її виробництво, транспортування та постачання, послуги з централізованого опалення і постачання гарячої води, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2011 р. № 869, не приведений у відповідність зі ст. 20 Закону України «Про теплопостачання». У зв'язку з цим, вважаємо, що приведення вказаного Порядку у відповідність до Закону є першочерговим завданням.

7.Реалізація ст. 20 Закону України «Про теплопостачання» може породжувати також проблеми із застосуванням Закону України «Про публічні закупівлі». Зокрема, згідно п. 4 ст. 36 Закону України «Про публічні закупівлі» істотні умови договору про закупівлю не можуть змінюватися після його підписання до виконання зобов'язань сторонами в повному обсязі, крім визначених випадків. Однак, тарифи на ТЕ з АДЕ можуть змінюватися щокварталу, тому, вважаємо, що необхідно узгодити норми зазначених законів та надати можливість змінювати умови договору у разі зміни тарифів.

8. Пропонуємо також поширити дію ст. 20 Закону України «Про тепlopостачання» на категорію *інші споживачі*. Як правило, виробники продають ТЕ різним категоріям споживачів, і в такому разі змушені розраховувати тарифи по-різному. У зв'язку з тим, що ціни на природний газ для потреб бюджетних установ та для інших споживачів практично однакові, пропонуємо для категорії *інші споживачі* застосовувати розмір тарифу на ТЕ з АДЕ на рівні 90 відсотків діючого або середньозваженого тарифу на ТЕ з ПГ, розрахованого для потреб бюджетних установ.

Просимо врахувати зауваження та пропозиції Біоенергетичної Асоціації України при підготовці проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про тепlopостачання» щодо вдосконалення механізму формування та встановлення тарифів на теплову енергію, у тому числі вироблену з використанням альтернативних джерел енергії», тим самим попередити підвищення тарифів на ТЕ з АДЕ, що є небажаним як для бюджетних установ, так і для населення.

З повагою,

**Голова Правління
ГС «Біоенергетична асоціація України»**

Г. Г. Гелетука